
Obsah

1 Úvod: Cíle a úrovně sociální práce	11
Literatura	17

ČÁST I

Sociální práce jako profese	19
--	-----------

2 Profesní etika	21
2.1 Základní definice	21
2.2 Uplatnění etiky v sociální práci	22
2.3 Sociální práce a sociální stát	25
2.4 Etické teorie	26
2.5 Hodnoty v sociální práci	33
2.6 Charakteristika profese a etický kodex	39
2.7 Etický kodex a byrokratická organizace	43
2.8 Role sociálního pracovníka a způsoby přístupu k praxi	44
2.9 Závěr	47
Literatura	48

3 Nároky sociální práce a syndrom vyhoření	51
3.1 Obecné předpoklady a dovednosti pracovníka pomáhající profese	52
3.2 Syndrom vyhoření	55
3.3 Syndrom pomáhajících	59
Literatura	59

4 Dobrovolnická práce	61
Literatura	63

ČÁST II

Případová práce	65
5 Případová práce	67
5.1 Hodnota jedince	68
5.2 Jedinečnost a sebeurčení	69
5.3 Problémy řešené v sociální případové práci	69
5.4 Komunikace s klientem	75
Literatura	81
6 Poradenství	83
6.1 Sociální poradenství	84
6.2 Pomoc a poradenství	85
6.3 Poradce	91
6.4 Vedení poradenského rozhovoru	97
6.5 Shrnutí	114
Literatura	116
7 Krizová intervence	119
7.1 Pojem krize	119
7.2 Příčiny krize	121
7.3 Chování člověka v krizi	123
7.4 Typy krizí	124
7.5 Průběh krize	126
7.6 Řešení krize: svépomoc a vzájemná pomoc	128
7.7 Krizová intervence	129
Literatura	134
8 Mediace	135
8.1 Principy konstruktivních řešení konfliktů	135
8.2 Mediace – metoda vyjednávání založená na zájmech	136
8.3 Metoda mediace a její cíle	138
8.4 Principy mediace a její výhody	139
8.5 Role a dovednosti mediátora	140
8.6 Proces mediace a jeho fáze	143
8.7 Typy vhodných a nevhodných sporů pro mediaci	148
8.8 Mediace v ČR	149
8.9 Závěrečné shrnutí	150
Literatura	150

ČÁST III

Práce se skupinou	151
9 Skupinová práce	153
9.1 Skupinové aktivity	153
9.2 Skupinová psychoterapie	158
9.3 Hnutí svépomocných a podpůrných skupin	166
9.4 Vliv technického rozvoje na skupiny	167
Literatura	168
10 Streetwork	169
10.1 Pojem streetwork	169
10.2 Historie streetworku	170
10.3 Zavedení streetworku v České republice	171
10.4 Cílové skupiny streetworku	173
10.5 Formy práce a typy činnosti	174
10.6 Prostorové zázemí	177
Literatura	177

ČÁST IV

Práce s dětmi a s rodinou	179
11 Práce s rodinou	181
11.1 Rodina jako podpůrná instituce	181
11.2 Klíčové koncepty soudobých teorií rodiny	184
11.3 Hodnocení rodiny	189
11.4 Typy služeb poskytovaných rodinám	195
Literatura	200
12 Posuzování potřeb ohroženého dítěte	201
12.1 Komplexní, interdisciplinární a týmový přístup k ohroženým dětem a role sociálního pracovníka	203
12.2 Potřeby a posuzování podmínek pro jejich uspokojování	205
12.3 Pomocné modely pro posuzování situace ohroženého dítěte	215
12.4 Posouzení vhodnosti řešení	222
12.5 Rozhodování v oblasti náhradní rodinné péče	224
12.6 Závěr	227
Literatura	228
13 Videotrénink interakcí	231
13.1 Vývoj VTI a obecné principy metody	231
13.2 Východiska použití VTI v praxi	233
13.3 Metodika	234

13.4	Typologie problémů	235
13.5	Průběh VTI	236
13.6	Principy kontaktu	243
13.7	Plán pomoci	246
	Literatura	249

ČÁST V

Komunitní práce	251
----------------------------------	------------

14 Komunitní práce	253	
14.1	Vyjasnění pojmů	253
14.2	Histories komunitní práce u nás a v zahraničí	255
14.3	Současná situace komunitní práce v ČR	257
14.4	Komunitní práce v zahraničí – trendy a výhledy	261
14.5	Proces komunitní práce	262
14.6	Komunitní pracovník	266
14.7	Znaky dobrého komunitního projektu	267
	Literatura	269

15 Hromadná neštěstí a jejich zvládání	271	
15.1	Hromadné neštěstí, definice a jeho druhy	271
15.2	Následky hromadných neštěstí	272
15.3	Oběti hromadných neštěstí	273
15.4	Nejčastější reakce obětí na setkání s hromadným neštěstím	274
15.5	Zpracování zážitku hromadného neštěstí	279
15.6	Poskytování pomoci obětem traumatizující události	281
15.7	Záchranný systém	282
15.8	Zvládání zátěže u pracovníků, kteří pomáhali při hromadném neštěstí	286
	Literatura	287

ČÁST VI

Makrometody	289
------------------------------	------------

16 Analýza sociálních potřeb kraje, obce a regionu	291	
16.1	Potřeba analýzy	292
16.2	Vymezení pojmu „sociálně-demografická analýza“	294
16.3	Technický projekt analýzy	295
16.4	Shromažďování dat, informací a materiálů k analýze	297
16.5	Zpracování sociálně-demografických dat	302
16.6	Syntetizace poznatků a jejich prezentace	304
	Literatura	308

17 Systémové projekty	309
17.1 Systémové projekty jako součást makropraxe v sociální práci	309
17.2 Systémová stránka individuálních a skupinových problémů	310
17.3 Postoj pracovníka k systému	310
17.4 Aktéři systémové změny	313
17.5 Definice problému, jeho rozsahu a naléhavosti	315
17.6 Kontexty plánované změny	317
17.7 Strategie řešení	321
Literatura	323

ČÁST VII

Řízení sociální práce	325
--	-----

18 Management v sociální práci	327
18.1 Management jako pojem a proces	327
18.2 Management jako skupina lidí	328
18.3 Management v sociální práci	328
18.4 Manažer	329
18.5 Sociální sektor	332
18.6 Organizace	333
18.7 Finance	335
18.8 Lidské zdroje	338
18.9 Marketing	345
18.10 Závěr	347
Literatura	347

19 Supervize	349
19.1 Balintovské skupiny	350
19.2 Supervize v ČR	351
19.3 Formy a cíle supervize	352
19.4 Kompetence supervizora	357
19.5 Pozice supervizora a supervidovaného	359
19.6 Supervizní kontrakt (dohoda)	361
19.7 Podmínky úspěšné supervize v organizaci	363
Literatura	364

ČÁST VIII

Příloha	367
Etický kodex sociálních pracovníků ČR	369
Rejstřík	373